

EMBERI JOGI MUNKACSOPORT

NŐI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

Emlékeztető

a Női Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport első üléséről

Budapest, 2013. február 21.

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 2-4., IV. emelet, 439/A. tárgyaló

Időpont: 2013. február 21. csütörtök, 14-16 óra

Tárgy: A Női Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport első ülése

Dr. Kiszely Katalin, az EU és nemzetközi együttműködésért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket a női jogokért felelős tematikus munkacsoport első alakuló ülésének alkalmából. Elmondta, hogy jártas a területen és figyelemmel kíséri a női jogok alakulását. Véleménye szerint nem csak az elmúlt húsz év, hanem a jobboldal is adós a női jogokkal. Örömet fejezte ki a tematikus munkacsoport megalakulása kapcsán, mert így lehetőség nyílik arra, hogy a kérdéssel foglalkozzanak és állásfoglalásokat tegyenek a Munkacsoport irányába. Pozitívumként értékeli, hogy a kormányzati politika igényli a civil társadalom részvételét. Elmondása szerint az olyan EU-s tendenciákban, például, mint a gender mainstreaming vagy a nők arányának növelése a gazdasági szervezetekben, Magyarországnak komoly elmaradása van. Arra kérte a tagokat, hogy a jövőben aktív segítők legyenek, és hogy a helyettes államtitkárság által összeállított és kiosztott ügyrend mellé további javaslatokat fogalmazzanak meg. Elmondta, hogy a tervek szerint évi négy ülésre kerül majd sor.

Szilágyiné Dr. Szemkeő Judit, a Fehér Kereszt Alapítvány elnöke jelezte, hogy szükségesnek tartja az ügyrendbe foglalni a további szervezetek megfigyelőként történő részvételi lehetőségét.

Dr. Tihanyi Erika, a helyettes államtitkárság titkárságvezetője megerősítette, hogy erre a továbbiakban is lesz lehetőség, és ezt az ügyrendbe is belefoglalják.

Barkóczi Gizella, az Országos Roma Nővédelmi Közhasznú Szervezet elnöke szerint a jelenlegi vészhelyzetben nagy szükség van a roma nők érdekeinek képviseletére. Arra kérte az elnökséget, hogy a jogszabályok alkotásakor mindig vegyék figyelembe a roma nők helyzetét. Szükségesnek tartja, hogy működjön külön roma női érdekképviselet.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár válaszában megjegyezte, hogy a roma nők is magyar nők, a munkacsoport célja pedig a magyar nők jogi helyzetének rendezése ajánlások megfogalmazásával. Ezért nem szükséges a megkülönböztetés, ám a roma nők speciális esélyegyenlőségi szempontjait természetesen figyelembe kell venni. Elmondta, hogy a Fidesz számára készített női tagozat-koncepciókban mindig külön fejezetben szerepeltek a roma és a fogyatékkal élő nők.

Mikesy György a horizontális szemléletet, az arányosság elvét érvényesítené a nőkkel kapcsolatban. Elmondta, hogy még a nők között is hátrányos helyzetben vannak a fogyatékkal élő nők. Emlékeztetett az ENSZ Fogyatékosügyi Egyezményére, amely nem véletlenül szentelt külön fejezetet ennek a csoportnak. Bármilyen törvénytervezetről van szó, külön figyelembe kell venni a fogyatékos nők jogait is. Elmondta, hogy amikor megszületett a nők karkedvezményével kapcsolatos törvény, az első gondolata az volt, hogy megint hátrányt szenvednek a fogyatékos nők, akik fogyatékos állapotukból kifolyólag soha sem fogják elérni a negyven évet. Fogyatékoságtól függetlenül alacsonyabb az érdekérvényesítő képességük a családon belüli erőszak esetében, ahol gyakran előfordul, hogy a sértett nem mer szólni a hatóságoknak.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár a nyugdíjazással kapcsolatosan úgy látja, hogy el fog jönni egy olyan gazdasági helyzet, amely az arányossági elvet figyelembe vételét lehetővé teszi például a fogyatékos nők munkaviszonyának az értékelésekor is, amely nyilvánvalóan nem lehet negyven év. A szociális háló más területeken próbálja meg az egyéb körülmények megteremtésével a bizonyos élethelyzeteket elfogadhatóbbá, és anyagilag is ellentételezhetővé tenni. Sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a büntetőjogi tényállások az átlagelkövetőre, átlag állampolgárra vonatkoztatva kerülnek megállapításra. A büntetés kiszabás körében a fogyatékos személyek állapotértékelésére a bírónak lehetősége van, mert egy kiszolgáltatott fizikális helyzetben lévő ember sérelmére elkövetett bűncselekmény nem egyezik meg a „normális” állapotban lévő ember sérelmére elkövetett bűncselekménnyel.

Mikesy György jelezte, hogy nemcsak a büntetésre utalt, hanem olyan lehetőségekre is, amelyekkel az érintettek jelezni, és érvényt szerezni is tudnak. A fogyatékosággal élő nők a kommunikációban akadályozottak, nem tudják, kihez kell fordulni, és ez nem csak a siket, hanem bármilyen fogyatékosággal élő nőre vonatkozik.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár véleménye szerint a fogyatékosággal élőket képviselő társadalmi és civil szervezetek az elmúlt időszakban elég erőteljes működést fejtenek ki. Annak ellenére, hogy a fogyatékosok helyzetével foglalkozó EU-s irányelvek

közül a magyar jogrendszer többet is átvett, még mindig rengeteg a tennivaló és az elmaradás ezen a területen.

Szegedi Erika, az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom megyei tagozatának elnöke emlékeztetett a jelzőrendszerek mindennapokban érzékelhető hiányosságaira. Tapasztalata szerint a fiatal felnőttek többsége a közoktatásból kikerülve magára marad és elvesznek a többségi társadalomban, ebből adódóan a munkába állásuk is nagyon nehezzé válik. Úgy gondolja, hogy a hatályos szabályozás alapján a tanulásban akadályozott enyhe értelmi fogyatékkal élő fiatalok magára maradnak, hiszen a tankötelezettségi határ 16 évre való leszállítása miatt kikerülnek a közoktatásból.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár úgy gondolja, hogy a beilleszkedési probléma elsősorban olyan szociális kérdés, amelyre egy egész minisztérium szakosodott, míg elsősorban ez a munkacsoport a női jogokkal foglalkozik.

Mikesy György hozzáfűzte, hogy az érintett gyermekek nem kerülnek ki az ellátásból 16-18 éves koruk után sem, a szakértői bizottság továbbra is bent tudja őket tartani.

Dr. Pap Enikő, a Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség elnöke afelől érdeklődött, hogy az ügyrend 1.§ b) pontjában említett konzultációt hogyan kell értelmezni. Rákérdezett arra is, hogy kik az ajánlások címzettjei, valamint azok utánkövetése hogyan történik majd. Végül a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanács működéséről is érdeklődött.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár válaszul megjegyezte, hogy konzultáció alatt a tematikus munkacsoport működését érti. Ez nem zárja ki azt, hogy a tematikus munkacsoport tagjai más civil szervezetek véleményét is kikérjék, hiszen úgy a birtokukban álló nőjogi tudásanyagot tovább tudják adni. A női jogokkal kapcsolatos ajánlásokat az Emberi Jogi Munkacsoport fogja továbbítani közvetlenül a kormányzat felé. A tematikus munkacsoport ügyrendje az Emberi Jogi Munkacsoport ügyrendjének tematikáját követi. A NFTE Tanáccsal kapcsolatban bővebb tájékoztatást a későbbiekben ígért, de nem tartja kizártnak a jövőbeni együttműködést.

Dr. Kormosné Debreczeni Zsuzsanna, az EMMI Családpolitikai Főosztályának vezetője válaszában elmondta, hogy a két testület viszonyát a tervek szerint valamilyen együttműködés fogja meghatározni.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár szerint a munkacsoportnak továbbra is elsősorban a női jogokkal kellene foglalkoznia, hiszen az esélyegyenlőségi terület az EMMI-hez tartozik.

Pethő Annamária, a Nők a Magyar Nemzetért Közhasznú Egyesület elnöke szerint amellet, hogy több bizottság és testület is foglalkozik a nőket érintő kérdésekkel, mégis a tematikus

csoportha hárul a fő feladat. A következő ülés egyik témájaként a magyar nők közéleti helyzetbehözását javasolta.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár az elnök és az alelnök funkcióira vonatkozó kérdésre válaszolva elmondta, hogy az ő elnöki tisztsége csak jelképes. Az ő feladata az ülések megszervezése, a feltételeinek biztosítása, de közszolgaként szolgálni szeretni a tematikus munkacsoportot. Többletjoga az ülések összehívásában és a napirend meghatározásában van, de ezt ő demokratikus úton szeretné folytatni. Rendkívüli ülés összehívására is van lehetőség. A munkacsoporttal kapcsolatos operatív feladatokat ő, Dr. Tihanyi Erika, és az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága látja el.

Mikesy György javasolta, hogy az ügyrend írja elő azt, hogy amennyiben a nők jogaival kapcsolatos törvénytervezet van előkészületben, akkor kötelező összehívni a tematikus munkacsoportot.

Pethő Annamária javasolta, hogy a törvénytervezeteket e-mailben kapják meg a tagok, akik azokkal kapcsolatban rövid határidővel visszajeleznek.

Dr. Herczog Mária javasolta, hogy a munkacsoport minden jogszabály, mint például a Ptk., női vonatkozásait vizsgálja meg.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár válaszában elmondta, hogy a tematikus munkacsoport elsődlegesen tájékoztató jellegű, de igény szerint a nők jogaival kapcsolatos törvénytervezetekkel összefüggésben sor kerülhet vitára is. Jelezte, hogy a családon belüli erőszakról szóló, folyamatban lévő törvényi szabályozás tényállástervezetét az ülésen megkapják a tagok. Felhívta a figyelmet arra, hogy minden egyes jogszabályt és törvénykezést társadalmi egyeztetés előz meg.

Dr. Elek Zsófia, a Külügyminisztérium jogi referense javasolta, hogy a női jogok magyarországi érvényesülésének figyelemmel kísérése foglalja magába a jogszabályalkotás alakulásának figyelemmel követését is.

Karsay Dorottya, a Központ a Mentális Sérültek Jogaiért Alapítvány (MDAC) képviselője szerint a figyelemmel kísérés önmagában nem elég, ajánlásokat kellene megfogalmazni. Egyetértett azzal, hogy valamennyi jogszabály rendelkezik női aspektussal, a feladat pedig ennek az álláspontnak a közelebb hozása. A munkacsoportnak működése során figyelembe kell vennie az interszekcionalitást.

Szalai Piroska, a nők munkaerő-piaci helyzetének javításáért felelős miniszteri biztos véleménye szerint célravezető lenne, hogyha a munkacsoport a megfogalmazott

javaslatok jogalkotásban való megjelenését vizsgálná. A normál, társadalmi érdekérvényesítési mechanizmusokon túl kár lenne további terhet felvállalni.

Dr. Pap Enikő szerint érdemes volna az ENSZ CEDAW Bizottsága által megfogalmazott jelentés és az abban megfogalmazott kritikus pontok megvitatására is szánni egy ülésnapot.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár regisztrálta a CEDAW-jelentést a munkatervbe, és arra kérte a jelenlevőket, hogy Dr. Tihanyi Erikának küldjék el árnyékjelentéseket. Aktualitása miatt a családon belüli erőszak törvényi tényállását a következő munkacsoporti ülés témájának jelölte. Javasolta még a távolságtartás intézményének megvitatását is.

Mikesy György szerint minden jogszabályalkotás és –módosítás során külön figyelmet kell szentelni a fogyatékos nők jogainak, például a Munka Törvénykönyvében is külön ki kellene térni a fogyatékos női munkavállalókra.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár emlékeztetett arra, hogy a fogyatékkal élőknek speciális munkalehetőségek és feltételek vannak biztosítva.

Dr. Kormosné Debreceni Zsuzsanna azt javasolta, hogy a további menetrend a második ülésen legyen meghatározva.

Karsay Dorottya javaslata szerint a CEDAW Bizottság ajánlásainak tárgyalásával egy időben az ENSZ Fogyatékosügyi Bizottság fogyatékos nőkkel kapcsolatos ajánlásait is meg lehetne beszélni.

Gellér Judit az Európai Roma Jogok Központja Alapítvány (ERRC) képviselője szerint a CEDAW-ajánlásokkal és az árnyékjelentésekben megfogalmazott problémákkal egy időben a roma stratégia roma nőkre vonatkozó részeit is át lehetne beszélni, mert véleménye szerint ez a munkacsoport az egyetlen fórum, ahol a roma nők jogai teret kapnak.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár azt javasolta, hogy más minisztériumok, államtitkárságok tevékenységét ne vegye át ez a munkacsoport. Azt kell megcélozni, ami hasznos, használható a jogalkotás számára.

Fekésházy Kinga, Katolikus Lányok és Asszonyok Szövetségének (KALÁSZ) képviselője fontosnak tartja, hogy a családanyák és a nők megbecsülése növekedjen. A közmédiából és a mindennapokból hiányolja a női szerepkör dicsfényének emelését, elismertségét.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár nem ért egyet a felszólalóval, hiszen a közmédia nem azt sugallja, hogy minél kevesebb gyerek szülessen, hanem éppen ennek ellenkezőjét. A jogi szabályozás alapja is jelenleg a család.

De Coll Ágnes a Baptista Szeretetszolgálat képviselője szerint az országban olyan társadalmi szemléletformálásra van szükség, amihez hozzájárul a politikai akarat. A civil szervezetek azért működnek együtt a különböző kormány szervezetekkel, hogy az általuk tapasztalt problémákat közvetítsék. A családon belüli erőszak tényállása akut probléma, azzal most kell foglalkozni.

Dr. Borza Beáta, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala munkatársa szerint fontos beszélni arról, hogy mik a női jogok. Úgy gondolja, hogy először meg kellene határozni, hogy milyen munkát kíván elvégezni a munkacsoport, majd értelmezni és kontextusba helyezni a jogszabályokat. Végül javasolta a jelzőrendszer, mint téma megvitatását.

Dr. Kormosné Debreceni Zsuzsanna beszámolt arról, hogy a Médiahatóság adatai szerint a nők részvételi aránya, megszólaltatása a hírműsorokban körülbelül ötöde a férfiakénak.

Szalai Piroska véleménye szerint érdemes volna a nőknek hír- és gazdasági műsorokbeli megjelenésével is foglalkozni.

Dr. Elek Zsófia véleménye szerint először a CEDAW-jelentést, és az abban megfogalmazott beavatkozási területeket kellene megvizsgálni, és csak ezután kellene döntenie arról, hogy annak mely részével szeretne a munkacsoport részletesebben foglalkozni.

Dr. Kormosné Debreceni Zsuzsanna a CEDAW-jelentés, **Dr. Pap Enikő** pedig a Magyar Női Érdekvédelem Szövetség árnyékjelentésének ismertetését vállalta el.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár tájékoztatta a tagokat, hogy az áprilisi ülés témája a családon belüli erőszak, az utána következő pedig a CEDAW-jelentés lesz. Az ügyrenddel kapcsolatban elektronikus úton várja a visszajelzéseket.

Mikesy György jelezte, hogy a Véleménynyilvánításért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésén javaslatot tett egy olyan fórum szervezésére a közmédiában, amely lehetőséget biztosít a fogyatékos személyek megszólalására. A társadalmi tudatosság növelése érdekében kezdeményezni fogja egy nőikkel kapcsolatos fórum létrehozását. A közszolgálati testületben számon fogja kérni, hogy a nők jogaival kapcsolatban miért nem szerveznek fórumokat.

Dr. Kiszely Katalin helyettes államtitkár megköszönte a tagoknak részvételt, bezárta az ülést.